

SASI-MAHNALA-LAITILA-METSÄKULMA - OIKEUSVAIKUTTEINEN OSAYLEISKAAVA

Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu MRL

Aika 14.11.2017 klo 9.00 - 11.15

Paikka Pirkanmaan ELY-keskus, Attila, Yliopistonkatu 38, neuvotteluhuone Himmeli, 5.krs

Osallistujat:

Vadim Adel (arkeologi, Pirkanmaan maakuntamuseo)
Anna-Kaisa Anttila (kaavasuunnittelija, Hämeenkyrön kunta)
Hanna Djupsjöbacka (maakunta-arkkitehti, Pirkanmaan liitto)
Jorma Hakola (kaavoitusjohtaja, Nokian kaupunki)
Ulla Helimo (ympäristöbiologi, Hämeenkyrön kunta)
Reijo Honkanen (tarkastaja, ELY / Yhdyskunnat ja luonto)
Minna Huttunen (liikenteen ja maankäytön asiantuntija, ELY / Liikennejärjestelmä)
Soili Ingelin (ylitarkastaja, ELY / Yhdyskunnat ja luonto)
Kari Isokivijärvi (ympäristölautakunnan puheenjohtaja, Hämeenkyrön kunta)
Kaija Joensuu (johtava vesitalousasiantuntija, ELY / Vesiyksikkö)
Hannele Kuitunen (rakennustutkija, Pirkanmaan maakuntamuseo)
Jari Luoma (kunnallistekniikan rakennuspäällikkö, Hämeenkyrön kunta)
Ari Lähteenmäki (elinkeinopäällikkö, Metsäkeskus)
Kaisa Pieniluoma (ympäristötarkastaja, Hämeenkyrön kunta)
Timo Rysä (kaupunginarkkitehti, Ylöjärven kaupunki)
Mia Saloranta (projektiarkkitehti, Hämeenkyrön kunta)
Helena Ylinen (kaavoitusarkkitehti, Hämeenkyrön kunta)

1. Neuvottelun avaus ja järjestäytyminen

- Avattiin neuvottelu. Sovittiin, että Soili Ingelin toimii puheenjohtajana ja Helena Ylinen laatii muistion, joka ennen viimeistelyä lähetetään neuvottelun osallistujille tarkistettavaksi.

2. Osallistujat

- Osallistujat esittäytyivät, luettelo yllä.

3. Neuvottelun tarkoitus

- MRL 66 §:n mukainen viranomaisneuvottelu, aloitusvaihe.

4. Kaavan laadinnan lähtökohdat ja tavoitteet

Helena Ylinen esitteli kunnan tavoitteita ja kaavatilannetta.

- Suunnittelualueena lähtökohtaisesti on nykyisen Sasi-Mahnala-Laitila -osayleiskaavan alue, johon on lisätty Lemmakkala, Metsäkulma ja Matalusjoen ympäristö.
- Nykyinen osayleiskaava (lainvoima 1993) on tiedoiltaan vanhentunut, koska kaava ja sen selvitykset on laadittu noin 25 - 30 vuotta sitten.
- Tavoitteena on uudessa kaavassa osoittaa rakennuspaikat kylä- ja ranta-alueilla haettaviksi suoraan rakennusluvilla niin, ettei tarvita suunnittelutarveratkaisuja. Osalla alueesta toimitaan jatkossakin suunnittelutarveratkaisujen pohjalta.
- Keskeistä kaavassa on arvojen turvaaminen ja mahdollisuuksien hyödyntäminen.
- Koko alueella on voimassa uusi maakuntakaava ja strateginen yleiskaava.
- Nykyinen aluevarausosayleiskaava kattaa osan suunnittelualueesta. Lemmakkalan, Metsäkulman ja Matalusjoen alueella ei ole aiempaa aluevarausyleiskaavaa.
- Suunnittelualueella sijaitsee uusi Mahnalan asemakaava-alue ja yksi vanha ranta-asemakaava-alue.
- Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet koskevat maisema-alueita ja Maisematietä.

Anna-Kaisa Anttila esitteli suunnittelutarve- ja poikkeamishakemusten valmistelun periaatteita ja määrää aiemmilta vuosilta.

- Hämeenkyrössä st-ratkaisujen pohjana on käytetty kuivanmaan emätilatarkastelua mitoitustyökäluna ja maanomistajien tasapuolisen kohtelun turvaamiseen.
- Emätilatarkastelun leikkausajankohtana on käytetty 1.7.1959, joka on rakennuslain voimaantuloaika.
- Sallitut rakennuspaikat on saatu seuraavalla laskutavalla: Emätilan koko xx ha kertaa 0.5 jaettuna 3 ha = xx rakennuspaikkaa.
- Kerroin 0.5 tarkoittaa, että puolet emätilasta on jätettävä rakennuspaikkojen ulkopuolelle maa- tai metsätalousmaaksi (kaavoitusvara).
- Em. kerroin 0.5 on perustellusti jätetty pois yleiskaavan AP- ja AT-alueilla.
- Poikkeamispäätökset rantojen osalta on siirretty ELY:stä kuntiin v.2016 (mm. MRL§72)
- Hämeenkyrössä maanomistajia ohjeistetaan laatimaan kaavoittamattomille rannoille ranta-asemakaava. Rantojen rakennuspaikkojen lukumäärä on ollut Hämeenkyrössä maksimissaan 5 / rantaviiva-km, lukua on tapauskohtaisesti pienennettävä (esim. luontoarvot).
- Poikkeamislupamenettelyllä uuden rakennuksen myöntäminen ranta-alueelle aiheuttaa haittaa tulevalle kaavoitukselle. Tarvittaisiinko rakennuskielto?
- Sasi-Mahnala-Laitila-Metsäkulma -osayleiskaavan mahdollisuudet?
- Kunnan tahtotila on saada asuinrakennuksia rantaan. Saataisiinko rantavyöhykkeellä tai -alueella uusia rantapaikkoja toiseen riviin rakentamalla?
- Aluerajaus ja -merkintä sinne, missä olisi mahdollista muuttaa nykyisen kaavan mukaiset RA-paikat vakituiselle asumiselle ilman poikkeamismenettelyä, tai toisaalta mahdollisuus säilyttää RA-paikka kesäasuttavana.
- Maanomistajien tasapuolinen kohtelu huomioidaan kaava-alueella. Miten toimitaan jatkossa muualla kunnassa?
- Mikäli uusia rantapaikkoja, mitkä olisivat mitoitukset? Mahdollinen mitoitustilavuuden vaihtelevuus kaava-alueella: esim. maisema- ja luontoarvoalueet / tiukempi mitoitus.

Jari Luoma esitteli vesihuollon ja liikenteen näkökulmia.

- Sasi-Mahnala-Laitila -alue on kunnassa viemäröinnin kannalta paras mahdollinen: runkoviemäri rakennettiin 2014 - 2017.
- Lähivuosina runkoviemäriin ei ole tulossa laajennusta. Kaavan tavoitevuoteen 2040 mennessä verkko voi laajentua.
- Metsäkulman suunnalla ei ole suunnitteilla kunnan viemäriä.
- Uusien asemakaava-alueiden vesihuollon ja katujen verkkoa ohjelmoidaan ja toteutetaan vuosittain.
- Yksityisiä vesiosuuskuntia kunnan alueella on noin 50.
- Mahnalan kevyen liikenteen väylän valmistumisen myötä turvallisuus koulun lähellä paranee. Rakentaminen alkaa 20.11.2017.
- Kevyen liikenteen yhteystarpeet osoitetaan kaavassa, tavoitevuotena 2040.
- Laadittavan kaavan toteutuminen lisää liittymätarpeita valtion teille ja yksityisteille.
- Valtatien korjauksen aikataulu kaava-alueella ei ole tiedossa.
- VT:n 3 varressa Sasissa liityntäpysäköinti on tarpeen jo ennen uutta eritasoliittymää.

Ulla Helimo esitteli yleiskaava-alueen luonnonympäristön lähtökohtia.

- Alueelle laaditaan yleiskaavatasoinen luontoselvitys kevät-kesällä 2018. Selvitys painottuu muuttuvan maankäytön alueille. Selvityksen lähtökohtina ovat Natura-alueet, luonnonsuojelualueet ja uhanalaiset lajit.
- Sarkkilanjärvi (Natura-alue) on valtakunnallisen lintuvesiohjelman kohde. Pirkanmaan maakuntakaavassa alueella on SL1-merkintä. Suojelu toteutetaan vesilain ja luonnonsuojelulain nojalla.
- Huutisuo-Sasi (Natura-alue). Sasin purolehto on valtakunnallisen lehtojensuojeluohjelman kohde. Huutisuo on mukana soidensuojeluohjelman täydennyskohde-esityksessä. Pirkanmaan seutukaavassa Sasin purolehdolla on SL1-merkintä. Suojelu toteutetaan luonnonsuojelulain nojalla.
- Pinsiön-Matalusjoki (Natura-alue). Pirkanmaan lehtojensuojeluohjelman alueella on SL1-merkintä. Koko joki on luokiteltu valtakunnallisessa pienvesi-inventoinnissa arvokkaaksi. Suojelun toteutuskeinona on vesilaki. Uhanalaisen eläinlajin elinoloihin huonontavasti vaikuttavat toimet (esim. jäteveden johtaminen, vesimäärän pienentäminen) on kielletty. Kasteluveden otto on mahdollista, samoin joen lähipeltojen kuivatustilan ylläpito. www.kolmenhelmenjoet.fi

5. Kaavaan liittyvät selvitykset ja vaikutusten arvioinnit

Ensimmäinen nähtävillä asetettava suunnitelmavaihe on kehityskuva, jossa esitetään rakentamiseen soveltuvia vyöhykkeitä.

Vyöhykkeiden määrittelyä varten on selvitetty ja koottu **erilaisia taustatietoja FactaGIS-ohjelmaan** (suunnittelija Markku Repo).

- Vinaloavarjotausta visualisoimaan maaston muotoja
- Pirkanmaan maakuntakaava 2040
- Rakennukset rakentamispäivän mukaan kymmenen vuoden jaotuksella
- Vesihuollon kehittämissuunnitelma 2015-
- Vesihuollon toiminta-alueet

- Jätevesialue, runkoviemäri, liitosviemäri
- Suojelu- ja Natura-alueet
- Valuma-alueajat
- Peltolohkot alueina
- Maaperätieto metrin syvyydeltä
- Linja-autoreitit ja pysäkit Mahnalan kautta
- Yksityistiet
- Mahnalan kevyen liikenteen suunniteltu väylä
- Päiväkodit, koulut
- Museoviraston rakennusperintö- ja muinaisjäännösrekisterit
- Arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt
- Kulttuurimaisemat
- Kulttuuriympäristöinä merkittävät pihapiirit

Rantojen suunnittelusta ja mitoituksesta pidettiin erillinen työpalaveri ELY:ssä 24.10.2017 (ELY: Soili Ingelin, Reijo Honkanen, Kaija Joensuu; Hämeenkyrö: Anna-Kaisa Anttila, Mia Saloranta, Helena Ylinen). Periaatteet tarkentuvat suunnittelun edetessä. Emätilaselvitykset jouduttaneen laatimaan ainakin ranta-alueilla.

Liikennejärjestelyt, kevyen liikenteen yhteystarpeet, liittymät ja liityntäpysäköinti huomioidaan kaavoituksen suunnittelussa. Yleiskaavassa ei ole tavoitteena osoittaa uusia katualueita.

Luonnonympäristö / Ulla Helimo:

- ”Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen ympäristövaikutukset niiltä alueilta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia” (MRL 5.2.1999/132). Arviointi edellyttää selvitystä luonnon nykytilasta eli luontoselvitystä.
- Kartoitetaan alueen luonnon monimuotoisuuden nykytila yleiskaavatasoisesti, painopisteenä ovat muuttuvan maankäytön alueet. Viherrakenne ja virkistykseen näkökulma otetaan mahdollisuuksien puitteissa mukaan.
- Työn vaiheita ovat olemassa olevan tiedon kokoaminen, kenttätö, arvottaminen, suositukset ja raportointi.
- Menetelmät, tarkkuustaso, arviointikohteiden valinta, vaikutusalueiden rajaus, yksityiskohdat ja kartoitukset sovitaan ELY:n kanssa erillisessä työpalaverissa.
- Selvitykset on tavoitteena tehdä vuonna 2018.

Osallisten tavoitteet / Mia Saloranta:

- Kunnanhallitus asetti OAS:n nähtäville 22.5.2017.
- Kesällä pidettiin kylillä neljä työpajaa, näissä oli yhteensä noin 100 osallistujaa.
- Lisäksi yhtenä kesäsunnuntaina alueella oli maanomistajille kaavoittajan vastaanotto.
- Elokuussa postitettiin maanomistajakirje (noin 900 kpl), jossa kerrottiin kaavoituksen käynnistymisestä, tulevista vaiheista ja osallistumismahdollisuuksista.
- Jyväpirtin yleisötilaisuudessa 24.8.2017 oli yli 100 henkilöä.
- Kaavoittajien vastaanottopäivä maanomistajille pidettiin kunnanvirastolla 26.10.2017.
- Lisäksi maanomistajien yksittäiset käynnit virastolla ja muut yhteydenotot on kirjattu muistiin.

- Tavoitepalavereja on pidetty yrittäjäyhdistyksen, MTK:n ja metsänhoitoyhdistyksen kanssa sekä kunnan viranhaltijoiden kanssa.
- Viranomaisten tavoitteita on kuultu kahdessa työpalaverissa sekä tässä viranomaisaloitusneuvottelussa MRL 14.11.2017. Lisäksi Pirkanmaan liitto on antanut lausunnon OAS:sta (ks. jäljempänä).
- Tulossa ovat lisäksi:
  - o Elinkeinonselvityksen palaveri 16.11.2017.
  - o ELY:n yleisötilaisuus Mahnalan kevyen liikenteen väylän rakentamisesta 16.11.2017.
  - o Ohjausryhmän tavoitepaja 21.11.2017.
  - o Mahdollisesti myöhemmin pidetään valtuustotyöpaja.
- Tavoitteet kootaan tavoiteraporttiin. Yleisötilaisuus tavoiteraportin laatimisesta pidetään 4/2018.

Maisemaselvitys / Mia Saloranta

- Lähes koko kaava-alue on valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta.
- Maisemaselvitys on yksi taustaselvitys edullisuusvyöhykemäärittelyyn.
- Selvityksen maastokäynneillä loppukesällä 2017 käytiin läpi maiseman kannalta mahdollisia ja mahdollisia rakentamisen paikkoja.
- Raportti valmistuu 2018.

Kulttuuriympäristöselvitys / Mia Saloranta

- Kulttuuriympäristöselvityksen työpalaveri pidettiin Pirkanmaan maakuntamuseossa 9.11.2017 (Maakuntamuseo: Hannele Kuitunen, Hämeenkyrö: Mia Saloranta, Helena Ylinen).
- Rakennetun kulttuuriympäristön historia, arvot ja suositukset raportoidaan yleiskaavatasolla. Arvottaminen laaditaan yhteistyössä maakuntamuseon kanssa.
- Raportin on tavoitteena valmistua 2018.

Arkeologian selvitys

- Arkeologian selvitys on tarkoitus laatia konsulttityönä vuonna 2019 siten että tulokset ehtivät mukaan kaavaehdotukseen.

6. OAS

OAS:ssa on käsitelty edellä esiteltyjä asioita. Helena Ylinen esitteli OAS:sta lisäksi tavoitteellisen aikataulun. Kaavoitus on resurssisyydestä jaettu useille vuosille:

- 2017 Tavoitevaihe
- 2018 syksy: Kehityskuva nähtävillä
- 2019 kevät: Valmisteluvaihe nähtävillä
- 2019 syksy: Ehdotusvaihe nähtävillä
- 2020 Hyväksymiskäsittelyt

7. Viranomaisten näkemykset ja jatkotoimenpiteet

Ari Lähteenmäki: Metsäkeskus on valtion metsäviranomaisen vuodesta 2015 lähtien. Tehtävänä on edistää puuhuoltoa ja lisätä puunkäyttöä. Esimerkiksi Kuhmalahden yleiskaavojen konsulttiselvityksessä tutkittiin tarkkaan luo-alueiden metsätalousvaikutusta ja laskettiin että kaavoissa rajatuilla luo-alueilla on noin 20 000 m³ puuta.

Ari Lähteenmäki: M-alueille ei voi laittaa maisematyöluvan vaadetta. Kaavassa tulisi esittää vain vapaaehtoisia suosituksia, kuten esim. ”vältettävä avohakkuuta”, sillä pakottaminen ei johda parhaaseen tulokseen. M-aluetta ei myöskään toivota luontokartoittajan kohteeksi. Metsälaki suojelee liito-oravan elinpiiriin, levähdyspaikat ja yhteystarpeet ja metsäomistaja saa näistä tiedon. Viherkäytäviä ja luo-alueita voidaan ja tulisi osoittaa vain kunnan omistamille maille. Metsä ei ole pysyvä. Arvokkaalla maisema-alueella voidaan huolehtia että kaukomaisema säilyy, metsäammattilaisten tulee hallita maisemahakkuun periaatteet. Kaikista hakkuista tehdään metsälain mukaan metsänkätöilmoitus Metsäkeskukseen vähintään 10 päivää ennen hakkuuta. Keskustakaavassa ja haja-alueella on eri lähtökohdat.

Soili Ingelin: Turvataanko metsätaloustaloutta, jos alueet eivät ole mukana kaavassa? Jos M-alueet ovat kuitenkin mukana kaavassa, niin ne saadaan määritellyiksi alueiksi, joille ei osoiteta rakentamista. Näin turvataan metsätaloustaloutta ja voidaan määrittellä hajarakentamisen periaatteet. MRL määrää, että kaava ei saa olla kohtuuton, muuten seuraa korvausvelvoite.

Ari Lähteenmäki: Metsänomistajille tulisi järjestää osallistamistilaisuuksia, joissa voitaisiin esitellä esimerkiksi uusia hakkuutapoja ja Metso-ohjelmassa haettavina olevia rahoitusmahdollisuuksia. Metsälaki koskee vain metsää, ei muuta maankäyttöä, esim. soranottoaluetta. Hyviä ohjeita löytyy. Pirkanmaalla on parhaillaan pari kolme metsälakioikeudenkäyntiä menossa. Kunta voi tehdä metsäsuunnitelmista tiedonluovutuspyynnön. (Lähteenmäki poistui seuraavaan kokoukseensa.)

Jari Luoma: Tämän hetken tilanteessa runkoviemäriä on kunnassa rakennettuna yli 100 km ja kokoojaviemäriä noin 10 km. Yhteensä kunnan viemärijohtoa on rakennettuna yli 110 km vuoden 2017 loppuun mennessä.

Minna Huttunen: ELY rakennuttaa nyt Mahnalan kevyen liikenteen väylää ja Kyröskosken eritasoliittymää. OAS:aan tulee liittää myös keskustan ohikulku, joka on ollut 35 vuotta ohjelmassa.

Kaija Joensuu: VHL 2014 5-7 § Vesihuollon kehittämissuunnittelu. Toiminta-alueella on liittymisvelvoite, kunnan suunnitelmallisuus on tärkeintä. VHL 3 § 8 mukaan alue on taajama-alue, jos sillä asuu vähintään 200 asukasta. VHL menee MRL:n ohi, jos todetaan vesihuollon järjestämisvelvollisuus. Taustalla ovat terveydensuojelu ja pohjavesialueiden suojelu. Ainakin vesistön läheisyydessä tulee tehdä vesihuollon tarkastelu.

Kaija Joensuu: Haja-asutuksen jätevesien käsittelyä koskeva ympäristönsuojelulain muutos tuli voimaan 3.4.2017. Samanaikaisesti tuli voimaan uusi valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla eli hajajätevesiasetus. Alle 100 m vesistöstä sijaitsevien rakennusten jätevesijärjestelmä tulee laittaa kuntoon 31.10.2019 mennessä. Valtaojakin voi olla vesistö. Matalusjoen valuma-alue 100 m, valuma-aluekohtaisesti Nokia Ylöjärvi Hämeenkyrö hanke ei käynnistynyt.

Kaija Joensuu: Kun muutetaan loma-asuntoja vakituisiksi, niin tulee ottaa huomioon että tuotetaanko taaja-asutusta, josta seuraa verkoston rakentamisvelvoite. Keväällä alkaa kuntien vesihuoltokierros. ELY:n tuki saatiin Sasi - Mahnalan runkoviemärin rakentamiseen. Inventointitilanne on huono. (Joensuu poistui seuraavaan kokoukseensa.)

Soili Ingelin: Mitä HINKU-näkökulma ja vähähiilisyys tarkoittavat tässä kaavassa? Lempäälän strategisessa yleiskaavassa otettiin ilmastotavoitteet näkökulmaksi.

Hannele Kuitunen: Perinnemaisema tulisi ottaa huomioon. Perinnebiotooppien kartoitus ja inventointi on parhaillaan ELY:ssä laadittavana, siitä saadaan tähän aineistoa. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet koskevat tätä suunnittelualuetta.

Kari Isokivijärvi: Sarkkilanjärveä voisi kunnostaa uudelleen, jotta siitä saataisiin kunnan lintupaikka. Lempäälän Lökkisaarta voi pitää esimerkkinä.

Soili Ingelin: Natura-arvioinnin tarvetarkinta tehdään aina. Mikäli tarvitaan Natura-arviointi, siihen on varattava noin vuosi.

Minna Huttunen: Valtatien 3 varresta tehdyt liikennemeluserelvitykset ovat käytettävissä. Konsultilta saa dwg:t. Tarkastelu on kahdessa osassa: ohikulkutie ja Ylöjärvi-Hämeenkyrö. Tero Haarajärvi on yhteyshenkilö. Vt 3-suunnitelmaan liittyen tehtiin myös YVA ja Sarkkilanjärven Natura-arviointi, jotka ovat käytettävissä aineistoina ja mallina.

Hanna Djupsjöbacka: Pirkanmaan liitto antoi OAS:sta lausunnon, jossa esitetään mm. täydennyksiä maakuntakaavan voimaantumiseen sekä maakuntakaavamääräysten sisältöön liittyen. Osayleiskaavatyön tärkeänä tavoitteena on alueen merkittävien luonto- ja kulttuuriympäristöarvojen säilymisen vaaliminen. Uudessa maakuntakaavassa on tarkat määräykset, joiden sisältöjen tulee näkyä myös osayleiskaavan sisällöissä. Kaava-alue on pirkanmaalaisittain tärkeä, peukut laatimiseen.

Timo Rysä: Aikamoinen työmäärä on edessä ja paljon on jo tehtykin. Ylöjärvellä vastaava esimerkki on Antaverkka - Mutalan kaava.

Jorma Hakola: Seuraamme kaavoitusta mielenkiinnolla. Nokian puolella Hämeenkyrön rajalla ei ole tapahtumassa ihmeitä.

Reijo Honkanen: Mielestäni rantarakennuspaikkoja ei tulisi osoittaa toiseen riviin.

Hannele Kuitunen: Maisematie on RKY-kohde eli valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Kevyen liikenteen väylän rakentamisen myötä menetetään alueen arvoja. Alueen muiden arvojen suojeluun voisi vastaavasti suhtautua tiukemmin. Alueella on maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt ja kansallismaisema -status, jotka ovat vetovoimatekijöitä yhdistettynä uuden rakentamisen laatuun ja matkailun kehittämisajatteluun. Maiseman selvitystä ei tarvitse kovin paljon päivittää (viittaus: Hämeenkyrön kansallismaiseman hoitosuunnitelma 1997). Voitaisiinko luonto- ja maisemaselvitys osin yhdistää? Maisemarakenteen selvitys, yhteistyössä luontoselvityksen kanssa, toisi uuden näkökulman vaikutusten arviointiin.

Vadim Adel: Arkeologisen inventoinnin tarve tulee kirjata OAS:aan. Ennestään tunnettuja kohteita on inventoitu vuosina 1969 ja 1985 ja niiden nykykunto tulee selvittää; myös muut tiedot tulee päivittää tarvittaessa (esim. tarkka sijainti, laajuus). Paikannusmenetelmätkin ovat kehittyneet. Ne kohteet, joita ei ole tarkistettu 2000-luvulla, tulee tarkastaa maastossa. Historiallisen ajan muinaisjäänöksistä on saatu uudet ohjeet. Muita arkeologisia kulttuuriperintökohteita ovat esim. historiallinen tielinja, joka tulee myös ottaa huomioon, samoin kuin nuoremmat hylätyt asuinpaikat, kuten 1700- ja 1800-luvun torpat. Alueella on esihistoriallisia rauta- ja kivikauden muinaisjäänöksiä, joiden laajuutta ja ympäristöä tulee tutkia tarkemmin, jos niiden läheisyyteen sijoittuu muuttuvan maankäytön alueita. Inventoinnissa on otettava huomioon myös irtolöytöpaikat ja mj-rekisterin *mahdolliset muinaisjäänökset*. Ne alueet, joille merkitään rakennuspaikkoja tai muuta muuttuvaa maankäyttöä, tulee tutkia asemakaavatasoisesti eli tarkkuusinventoinnin menetelmin. Maakuntamuseo voi ohjeistaa tarvittaessa inventoijaa tarkemmin. Strategisen yleiskaavan maisema-alueen merkintä ja määräys on lisättävä OAS:aan.

Helena Ylinen: Budjettisyistä on ajateltu, että arkeologinen inventointi tilataan konsultilta vasta vuoden 2019 alussa.

Vadim Adel: Arkeologinen inventointi olisi parasta laatia kahdessa vaiheessa, esim.: 1. esityö potentiaalisista kohteista ja alueista vuonna 2018 ja 2. kenttätöväihe, kun tarkemmat suunnitelmat on tehty esim. luonnosvaiheessa. Toinen kaksivaiheinen etenemistapa voisi olla: 1. kenttätöväihe, 2. kenttätöiden täydennys, kun rakennuspaikat on suunniteltu. Arkeologisen inventoinnin aikataulua ajatellen, toukokuu on käytännössä vuoden ensimmäinen mahdollinen maastotöiden kuukausi. Kun alueella on kuitenkin kymmeniä kohteita, niin on sitä parempi mitä aikaisemmassa vaiheessa selvitys tehdään. Voisiko selvityksen aloittamista aikaistaa esim. syksylle 2018? Kenttätöitä varten on varattava riittävästi aikaa.

Hannele Kuitunen: Kun tarkoitus on rakentaa suorilla rakennusluvilla, myös rakennusinventoinnin pitäisi olla tarkempi ko. alueilla. Mitä tarkempaan suunnitteluun mennään, sitä tarkemmin on selvitettävä.

Reijo Honkanen: Myös ranta-alueet on tarkistettava tarkemmin siellä, mihin tulee rakentamista. Ranta on jo nykyisellään tiivistä, voiko sinne rakentaa ja mihin.

Hanna Djupsjöbacka: Maakuntakaavaa varten on tehty useita kulttuuriympäristöjä koskevia selvityksiä vuosina 2013 - 2016, Pirkanmaan liiton suunnitteluarkkitehti Lasse Majuri antaa tarvittaessa niitä koskien lisätietoja.

Kari Isokivijärvi: Julkisen liikenteen panostusta tarvitaan Hämeenkyrössä sekä Sasi-Mahnalassa että keskustassa.

Minna Huttunen: Liikennettä on mietitty tulevaa maakuntaa varten. Valtiolla on tiukkaa, sisäistä liikennettä ei pystytä tukemaan. Jukka-Pekka Vallius on selvittänyt joukkoliikennettä. Tero Haarajärvi vastaa ELY:ssä vt 3 -yleissuunnitelmasta ja tiesuunnitelmasta. Tampereen joukkoliikenteestä vastaa Mika Periviita. Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikenteestä vastaa Harri Vitikka. Yleiskaava-alueen Maisematie on historiallinen Hämeenkankaan tie. Yleiskaavasunnittelussa tulee huomioida liittymät maanteihin ja yhdysteihin laajempina kokonaisuuksina, joka talolle ei voi olla omaa liittymää. HINKU-näkökulmasta voidaan pohtia maalämmön ja aurinkoenergian potentiaalia.

Soili Ingelin: Hienoa, että kaavaa tehdään ja kartoitetaan arvoja ja tavoitteita. Ilmasto- ja energianäkökulmat tulee ottaa huomioon. Jäämme odottamaan suunnittelun etenemistä.

Hämeenkyrössä 4.1.2018

Kommentit huomioitu:

Hanna Djupsjöbacka 4.1.2018

Anna-Kaisa Anttila 4.1.2018

Kari Isokivijärvi 5.1.2018

Ari Lähteenmäki 9.1.2018

Vadim Adel 11.1.2018